

15 dagen zonder hoofd

DAVE COUSINS

**15 DAGEN
ZONDER
HOOFD**

Vertaald door H.C. Kaspersma

moon

© 2012 Dave Cousins

Oorspronkelijke titel *15 Days Without a Head*

15 Days Without a Head was originally published in English in 2012. This translation is published in arrangement with Oxford University Press

Nederlandse vertaling © 2014 H.C. Kaspersma en Moon, Amsterdam

Ontwerp en beeld omslag TOKO73

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 488 1958 4

NUR 284

www.uitgeverijmoon.nl

Moon is een imprint van Dutch Media Books bv

Dit boek is ook leverbaar als e-book

ISBN 978 90 488 1959 1

Dinsdag

De voordeur wordt met een klap dichtgeslagen. Mam is thuis.

Het klinkt alsof er een lijk op de vloer valt wanneer ze haar spullen dumpst in de gang en doorloopt naar de keuken. Ik hoor de klap waarmee er een fles op tafel wordt gezet, het gekraak van een schroefdop en het geklok van drank die in een glas wordt geschonken.

Mam kucht, schuift een stoel over de vloer en gaat zitten.

De stank van sigarettenlucht dringt de huiskamer binnen, waar Jay en ik stil zitten te zijn. Uit de weg blijven tot happy hour aanbreekt – wanneer het eerste drankje zijn magische werking heeft gedaan en ze weer kan glimlachen.

‘Waar zijn mijn mooie jongens? Waar zitten ze verstopt?’

Dat is het teken, het Alles-Is-Veilig, we kunnen nu naar haar toe. Happy hour is aangebroken.

We lopen de keuken in. Jay omhelst haar en ze overlaadt hem met lieve kusjes. Ik sta in de deuropening tot ze me wenkt en me een knuffel geeft. De stank van frituurvet en sigaretten is verstikkend.

Jay vertelt haar wat hij vandaag heeft gedaan op school. Ze luistert en glimlacht en schenkt nog wat in. De drank in haar glas ziet eruit als rode siroop.

Langzaam stopt ze met luisteren. Haar ogen worden glazig en haar glimlach vervaagt. Jay vertelt nog steeds met het hoge, te luide stemmetje van een zesjarig jongetje. Terwijl hij praat geeft hij kleine draaitjes aan een mes dat op tafel ligt.

'... en tijdens het speelkwartier zei Matt' ... *zoef*... 'maar dat wilden we niet spelen' ... *zoef, rinkel*... 'dus ik zei dat ik verstoppertje' ... *rinkel, zoef, klingel*... tot het de fles raakt en mams oog trilt.

Ik leg mijn hand op het mes en zeg tegen Jay dat het bedtijd is.

Hij kijkt me dreigend aan. "k Ga niet naar bed.'

'Jawel, je gaat wel. Het is bedtijd.'

'Niet!'

'Kom op, Jay.'

'Dat maak jij toch niet uit.' Hij kijkt naar mam.

Haar ogen worden helderder. 'Wat zeg je, lieverd?'

'Ik hoef nog niet naar bed, toch?'

'Natuurlijk niet, lieverd. Kom eens hier en geef me een knuffel.'

Mijn kleine broertje kijkt me triomfantelijk aan en klimt op haar schoot. Ik haal mijn schouders op en laat ze begaan. Maar ik blijf wel binnen gehoorsafstand.

Happy hour duurt ongeveer een uur. Soms korter. Het is erger als ze niet drinkt als we geen geld meer hebben. Geen drank, geen happy hour. Dan stormt ze ons hele appartement door, schreeuwend tegen mij en Jay, omdat alles naar de klote is. Soms blijft ze de hele dag in bed liggen, of sluit ze zichzelf op in de wc, dan kun je haar horen huilen door de deur heen. Soms blijft ze daar urenlang zitten, zodat ik Jay dan mee naar buiten moet nemen om achter een container te plassen.

Om acht uur help ik Jay zijn pyjama aan te trekken. Hij kruipt op handen en knieën door de gang naar de badkamer, draait zijn hoofd naar mij en blaft. Dit is compleet normaal gedrag – voor Jay in elk geval. Ik kan me niet herinneren wanneer zijn hondengedoe begon, maar toen we hier kwamen wonen,

ging hij ineens doen alsof hij een hond was. Hij doet het niet altijd, alleen als hij denkt dat ik er boos om ga worden. Zoals nu dus.

‘Kom op, Jay, ga je tanden poetsen.’

Ik smeer wat tandpasta op zijn tandenborstel en geef hem aan Jay.

Hij schudt zijn hoofd.

‘Als je je tanden niet poetst vallen ze eruit.’

Jay blaft en grijnst naar me.

Hier hebben we geen tijd voor. Mam wordt woest als ze erachter komt dat hij nog niet in bed ligt.

‘Kom op, opstaan!’ Ik grijp hem bij zijn arm en probeer hem overeind te hijsen.

Jay gromt en zet zijn tanden in mijn pols.

Van schrik laat ik de tandenborstel vallen.

‘Je beet me!’ Het doet geen pijn, maar zijn tanden laten wel een diepe afdruk in mijn huid achter.

Jay kijkt me aan en ik zie pretlichtjes in zijn ogen flikkeren.

Nu ben ik boos.

‘Goed!’ Deze keer pak ik hem vast bij zijn schouders en zet hem rechtop. Jay worstelt en kronkelt en probeert me weer te bijten, maar hij weet dat ik te sterk voor hem ben. Ik raap de tandenborstel op en duw hem tegen zijn lippen. Hij staart me aan, met opeengeperste lippen en verhitte wangen. Dan vertrekt zijn gezicht opeens en begint hij te huilen.

In paniek probeer ik mijn armen om hem heen te slaan om het gekrijs te stoppen.

Dit gekrijs is een van de weinige dingen die tot de Donderwolk kunnen doordringen. De Donderwolk komt altijd na happy hour, maar duurt veel langer. Een krachtveld bestaande uit sigarettenrook en alcohollicht, met mijn moeder in het midden. Het doet me een beetje denken aan dat oude tv-programma, *De Soundmixshow*, waarbij de deelnemer als

zichzelf een deur doorgaat en dan tevoorschijn komt vanuit een rookwolk en er compleet anders uitziet. Alleen in het geval van mam ziet ze er precies hetzelfde uit maar heeft ze een heel ander karakter. Dat lijkt me niet echt materiaal voor een tv-programma.

Ik hoor dat ze eraan komt, door de gang denderend als King Kong, vloekend terwijl ze zich aan de muur stoot.

‘Wat is hier in godsnaam aan de hand?’

Jay stopt heel even met huilen. Hij zet grote ogen op, maar is nog te jong om de waarschuwing in haar stem te herkennen. Hij begint weer te snotteren en wijst naar mij. ‘Lau-re-hence doe-hoet me pij-hijn.’

Mam pakt Jays tandenborstel van me af en duwt hem in mijn gezicht. ‘Kan je dan in godsnaam nooit iets doen zonder er een puinhoop van te maken?’ Haar tong ziet er zwart uit en de geur van haar adem doet mijn maag omdraaien.

Ze wacht op een antwoord, maar hoe reageer je op zo’n vraag? Dus haal ik mijn schouders maar op. Verkeerde keus. Mam haat het wanneer ik mijn schouders ophaal. Ik probeer dit in mijn geheugen op te slaan voor een volgende keer, vlak voordat ze me hard in mijn gezicht slaat.

‘Sta daar niet zo te staan!’

‘Sorry.’

Ze duwt de tandenborstel naar Jay. ‘Poets je tanden en ga naar bed. Jullie allebei. Ik kan jullie niet meer zien.’

Het is vijf over acht. Ik ben vijftien en ik moet om vijf over acht naar bed.

Jay begint zijn tanden te poetsen. Hij probeert niet naar me te kijken.

Mijn gezicht gloeit en ik voel de huid om mijn oog al opzwellen. Het is mijn eigen schuld, ik had kunnen weten wat er zou gebeuren.

Ik lig bij Jay op bed en lees hem een verhaaltje voor. Hij heeft me vergeven voor het Grote Tandenoetsincident. Ik denk dat hij zich schuldig voelt omdat mam me heeft geslagen.

‘Je moest huilen,’ zegt hij.

‘Ik huilde niet. Het prikte alleen maar een beetje. Soms heb je wat waterige ogen, maar dat is niet hetzelfde als huilen.’

‘Deed het geen pijn dan?’

‘Neu, niet echt,’ lieg ik.

Op het plafond in onze slaapkamer zitten sterren. Vroeger gaven ze licht in het donker. Toen mam ze opplakte heeft ze echte sterrenbeelden in een bibliotheekboek opgezocht en nagemaakt. Ze versierde het hele appartement toen we hier net kwamen wonen en schilderde elke kamer in een andere kleur. In de huiskamer hing verschrikkelijk, bruin bloemetjes-behang en op een avond heeft mam de hele muur kaal getrokken. Ik dacht eerst dat ze gek was geworden. Toen zijn Jay en ik maar gaan helpen. Met z’n drieën dansten we door de huiskamer op mams cd van Queen, die we keihard hadden aangezet, en gooiden stukjes behang door de lucht, zodat het als sneeuw om ons heen dwarrelde.

Dat is echt heel lang geleden. Toen mam nog haar best deed.

De bedoeling was dat we hier opnieuw zouden beginnen – op een plek waar niemand ons kende en waar we nog geen verleden hadden.

We wonen op de bovenste verdieping van een gebouw dat Parkview Heights heet. De naam slaat nergens op, want het gebouw is maar vier verdiepingen hoog: de begane grond bestaat uit de Parkview Parade met winkels en daarboven zitten drie verdiepingen met appartementen – het park is niet eens zichtbaar als je binnen zit. Er is een plaatselijk gezegde

hier dat luidt: *Hoe weet je wanneer je niet verder kunt zinken?*
Antwoord: *Wanneer je wakker wordt in Parkview Heights!* We hebben last van kakkerlakken in de keuken en het toilet stroomt vaak over, en als je een raam opendoet, dringt de stank van de snackbar beneden door je hele huis.

Maar we kunnen ons niets beters veroorloven. Mam durft geen uitkering aan te vragen omdat ze bang is dat ons verleden uit Bridgewell naar boven komt en er dan vragen worden gesteld. Wanneer mensen vragen gaan stellen zijn ze lang niet altijd tevreden met de antwoorden die je geeft, en dan wordt het griezelig.

Zoals de laatste keer – toen de vrouw met het klembord bij ons thuis kwam en opmerkte dat het beter zou zijn als Jay en ik bij iemand anders zouden gaan wonen, net toen mam weer alles op een rijtje had. Ongeveer tien seconden daarna gooide mam haar de deur uit. Dezelfde avond waren we hier aangekomen met de trein – De Fantastische Verdwijnende Familie. Ik vroeg me af wat mijn oude klasgenoten dachten toen ik zomaar verdwenen was, maar realiseerde me dat de helft van hen het waarschijnlijk niet eens in de gaten had. Het idee alleen al dat je ergens weg kunt gaan zonder dat iemand beseft dat je weg bent, omdat ze in eerste instantie al niet doorhadden dat je er was – dat is pijnlijk.

De display van de Scooby-Doo-wekkerradio naast het bed zegt 20.55. Het is tijd.

Ik kijk of Jay slaapt, graai dan onder mijn matras en pak de envelop met telefoonkaarten. Mam heeft ze gestolen van het krantenbezorgbedrijf waar ze eerst werkte. Ze zou me vermoorden als ze erachter kwam dat ik er een paar van haar gejat heb. Gratis bellen, zei mam, maar ze heeft ze nog nooit gebruikt omdat ze te lui is om naar een telefooncel te lopen. In die tijd hadden we trouwens allebei een mobieltje, tot

mam dat van haar verloor en dat van mij jatte. Dat is alweer een paar maanden geleden. Ik heb haar sindsdien niet meer met een mobieltje gezien, dus ze zal dat van mij ook wel kwijt zijn. Ze zei dat ze een nieuwe voor me zou kopen zodra ze een betere baan had, maar ik reken er niet op. Tot die tijd heb ik in elk geval deze telefoonkaarten.

Ik laat de kaarten in de kontzak van mijn spijkerbroek glijden en doe het raam open. De lucht voelt aan als een dikke pudding en stinkt naar gebakken vis. Ik til mezelf op aan het kozijn en zwaai mijn benen door het gat. Ik wacht een moment, terwijl de warmte me omringt, en laat mezelf dan naar beneden glijden.

Direct onder ons slaapkamerraam vormt het dak van de verdieping onder ons een richel van twee meter, die over de hele breedte van het gebouw doorloopt. Het oppervlak lijkt op grijze, gesmolten kaas en ruikt naar geschroeid asfalt als het warm is. Zwart, plakkerig spul sijpelt door de scheurtjes aan de rand, en als je dat aan je handen krijgt loop je dagenlang met bruine vlekken rond.

Ik loop naar het einde van het dak en draai me om. Aan dit gedeelte heb ik een hekel: mezelf over de rand laten zakken. Ik tast met mijn voeten naar de gammele ladder die aan de zijkant van het gebouw zit en probeer niet te denken aan het harde asfalt drie verdiepingen onder me. De ladder leidt naar een brandtrap; krakkemikkige sportjes van roestig metaal die wiebelen en kraken als ik mijn voeten erop zet. Het gat waardoor je naar beneden moet springen is afgesloten met een ketting, dus ik klim over de rand van de trap en land op een van de grote containers die tegen de muur staan. Ik kijk om me heen of er niemand in de buurt is en spring dan op de grond.

Tot zover heb ik mazzel gehad. Ik moet er niet aan denken wat er gebeurt als mijn geluk opdraakt. Het zou vanavond kun-

nen gebeuren. Ik zeg tegen mezelf dat het niet uitmaakt. Als ik er niet te veel hoop op vestig zal het goed komen. Ik moet er vooral niet aan denken wat mam zou zeggen als ze wist waar ik mee bezig was. Jay met haar alleen thuislaten is een risico, vooral door mams huidige humeur, maar ik moet het doen – voor ons eigen bestwil.

Bij de meeste winkels op de Parkview Parade zijn de rol-
luiken naar beneden, behalve bij de buurtsuper, de wasserette en de slijterij, die nog open zijn. Ik steek de parkeerplaats over naar de telefooncel en trek de deur open – een stank van pis en sigaretten komt me tegemoet. Ik sta nu al te trillen, maar dat is normaal. Je moet niet nadenken over wat je doet – je moet het gewoon doen.

Ik pak de zware hoorn van de haak en controleer of niemand een stuk kauwgom of spuug heeft achtergelaten op het luistergedeelte. Ik pak een van mams telefoonkaarten uit mijn zak en toets de code in. Het nummer weet ik uit mijn hoofd. Ik bel en luister naar de toon in mijn oor, wachtend tot er wordt opgenomen.

De glazen wanden van de telefooncel zijn beklad met graffiti, maar door de gaten kan ik het raam van ons appartement zien. Als mam naar buiten zou kijken, zou ze me kunnen zien – maar dat doet ze toch niet. Ze denkt dat ik op mijn kamer ben en in bed lig. Ze zal blijven zitten tot haar drank op is en voor dat gebeurt ben ik allang weer terug. Tenzij Jay wakker wordt... Maar daar moet ik nu gewoon niet aan denken.

Een vrolijke vrouwenstem neemt op en ik ben op de radio.

Zolang ik er niet te veel bij stilsta dat ik op de radio ben, is alles oké. Ik houd gewoon een praatje met Baz, de dj. Hij stelt me een paar vragen, dat is alles. Ik ben helemaal niet live op de radio en doe helemaal niet alsof ik mijn vader ben die probeert om een luxe vakantie te winnen.

Ik moet niet vergeten mijn stem te verdraaien. Om mee te kunnen spelen moet je achttien zijn, daarom doe ik alsof ik mijn vader ben – maak je geen zorgen, hij komt er niet achter: hij is dood. Hij heette Daniel en had eigenlijk geen Schots accent, maar ik wilde niet herkend worden aan mijn stem. Dus ik besloot meneer Buchan na te doen, de coördinator van de derde klas bij ons op school. De mensen van de radio geloven me tot nu toe en dit is al mijn derde dag.

Baz houdt een praatje voor de luisteraars, maakt zich klaar om mij aan te kondigen. Ik hoop dat hij opschiet. Ik houd niet van wachten.

‘Welkom terug, onze huidige kampioen Daniel Roach! Hoe gaat het, Dan? Ben je in een mazzelbui? Dat moet je jezelf nu afvragen – BEN JE IN EEN MAZZELBUI?’

Zo zegt hij het – in hoofdletters. Ik denk niet dat ik in een mazzelbui ben. Mijn benen trillen en ik moet naar de wc.

‘Een beetje.’ Ik haal mijn schouders op, maar dat maakt niet uit, dit is maar radio.

‘EEN BEETJE?’ herhaalt Baz. ‘Nou laten we kijken of een beetje mazzel genoeg is om Daniel in de running te houden. Onthoud dit: hij hoeft ALLEEN MAAR drie vragen goed te beantwoorden en hij is weer een stap dichterbij om de geheel verzorgde familievakantie te winnen; een cadeautje van onze vrienden bij Hardacre Holiday.’ Het reclamedeuntje van Hardacre Holiday galmt door de telefoon: *Niet zomaar een vakantie, de mooiste dagen van je leven!*

‘Dus... Danny jongen, het lot ligt in JOUW HANDEN, kerel – ontspan!’ Baz pauzeert even voor het effect, of misschien verwacht hij dat ik iets zeg.

Mijn mond is kurkdroog.

‘Daniel,’ zegt Baz. ‘Ben je er klaar voor?’

Ik lik mijn lippen. ‘Ja.’

‘Eerste vraag.’

Een auto met een blèrende stereo scheurt voorbij.

‘In welk jaar eindigde de Eerste Wereldoorlog? Was dat A: 1945? B: 1918? Of C: 1939? Ik herhaal: In WELK jaar na Christus eindigde de Eerste Wereldoorlog? Was dat A: 1945? B: 1918? Of C: 1939?’

Ik adem uit. Dat moet als een orkaan klinken op de radio. ‘B: 1918.’

Baz is stil. ‘Ik heb het over de EERSTE Wereldoorlog, Danny. En jij zegt dat die eindigde, ophield, zijn eindpunt zag en naar huis vertrok in 1918?’

‘Ja.’ Ik weet het zeker. Vorig schooljaar hebben we de Eerste Wereldoorlog behandeld. Of was het de Tweede Wereldoorlog? Ik heb het koud. Opeens weet ik het niet meer zo zeker.

‘CORRECT!’ zegt Baz en ik kan hem bijna horen grijnzen. ‘Een lekker makkelijke vraag om mee te beginnen, Dan! Jij bent me wel een historicus, of niet?’

‘Niet echt. Ik heb het op school gehad,’ zeg ik zonder na te denken.

Baz lacht. ‘Ja, ik waarschijnlijk ook – maar ik heb al moeite om me te herinneren wat ik GISTEREN heb gedaan! Trouwens, als iemand me kan VERTELLEN wat ik gisteren heb gedaan, bel even!’

Ik kan mezelf wel schoppen voor mijn onvoorzichtigheid. Ik moet doorgaan voor een veertigjarige man, ik ga toch niet meer naar school!

‘Een GEWELDIGE start van onze kampioen!’ zegt Baz. ‘Jij bent duidelijk op de hoogte van de geschiedenis, Daniel, maar hoe zit dat met sport?’

‘Redelijk,’ zeg ik tegen Baz, maar ik lieg. Ik weet helemaal niks van sport af.

‘Dat is erg jammer,’ zegt hij, ‘want de volgende vraag... is een MUZIEKVRAAG!’ Hij lacht en door de telefoon klinkt een

van zijn beroemde geluidseffecten. 'Sorry kerel, ik probeer je niet EXPRES op het verkeerde been te zetten!' Hij zit nog steeds te grinniken wanneer hij de vraag opleest. 'Daniel, wie van de volgende drie personen zat NIET in de legenda-rische popgroep The Beatles? Was dat A: Richard Starkey? B: Pete Best? Of C: Julian Lennon? Ben je een Beatles-FAN, DAN?'

'Ze zijn wel oké.' Mijn mond is weer kurkdroog. Ik weet het antwoord niet, maar vermoed dat het een strikvraag is. Ik heb nog nooit van deze personen gehoord, maar de enige naam die klinkt alsof hij bij The Beatles hoorde is C... Maar het was Jóhn Lennon, niet Julian... Denk ik tenminste.

'Ben je er nog, Kampioen?'

'Ja.'

'Ik wil je vragen om NU een antwoord te geven.'

Ik slik. 'C: Julian Lennon.' Op het moment dat ik dat zeg, weet ik dat het fout is.

Baz zucht. 'Dus als ik het goed begrijp, Dan, denk jij dat C – Julian Lennon – NIET behoorde tot de fabuleuze groep The Beatles? Klopt dat?'

'Ja.' Het heeft geen zin om me dat te vragen als ik mijn antwoord toch niet meer kan veranderen. Zo zijn de regels. Je eerste antwoord telt. Ik ben een idioot.

'Dat is absoluut CORRECT!' zegt Baz en een bandopname van applaus klinkt door de studio. 'Richard Starkey, beter bekend als Ringo Starr, en Pete Best zijn BEIDEN drummer van *The Fab Four* geweest. Julian was, zoals Danny zo goed weet, John Lennons zoon, maar HEEFT NOOIT IN DE BAND gespeeld. Goed gedaan, Dan! Zie je, ik zei toch dat het een makkie was!'

'Ja,' zeg ik terwijl ik het zweet van mijn voorhoofd wis.

'Nog eentje te gaan en je bent erdoorheen,' zegt Baz met een lage stem. 'Daniel. Ben je er klaar voor?'

'Klaar.'

‘Vraag nummer drie.’

In het appartement boven de snackbar gaat een licht aan en ik zie het flikkerende licht van de tv door het raam van onze huiskamer.

‘Hoe heten de kleine snippertjes gekleurd papier die je de lucht in gooit tijdens bruiloften? Is dat A: confetti? B: papyrus? Of C: paprika?’

‘Confetti. A.’

‘Wauw! DAAR kwam je snel mee, Daniel! Iets vertelt MIJ dat JIJ laatst nog naar een bruiloft bent geweest!’

‘Nee.’

‘Maar je bent wel zelf getrouwd, of niet?’

Net op tijd denk ik eraan om ja te zeggen – en ik realiseer me dat ik nu ongeveer duizend luisteraars verteld heb dat ik getrouwd ben met mijn eigen moeder.

‘Hoe lang al?’

‘Wat?’

Baz lacht. ‘Hoe lang ben je al getrouwd met de lieflijke mevrouw Roach? Vertel me niet dat je dat NIET WEET! Ik hoop maar voor je dat ze niet luistert, Daniel, of je krijgt vanavond BONJE, vriend!’

Hij heeft niet eens in de gaten hoe erg hij gelijk heeft.

‘Nee, ze luistert niet... hoop ik.’ Dit is de eerste keer vanavond dat ik de waarheid spreek.

‘Je zou weleens een MAZZELBUI kunnen hebben, m’n vriend,’ zegt Baz. ‘Want je hebt helemaal gelijk! Mensen gooien GEEN paprika of papyrus op bruiloften – tenminste niet waar ik vandaan kom. Stenen en flessen soms, ja, maar nooit PAPRIKA! Stel je voor dat je DAT uit je bruidsjurk moet krijgen! Nee, wanneer mensen naar bruiloften gaan gooien ze natuurlijk met CONFETTI. WAT BETEKENT, Daniel m’n vriend, dat je nog steeds in de running zit!’ De tune van *Baz’ Bedtijd Bonanza* wordt op de achtergrond ingezet. ‘DUS zie ik JOU terug, HIER

– MORGENAVOND! ZELFDE TIJD, ZELFDE PLAATS – RADIO HAM op de AM-frequentie...'

Ik duw de deur van de telefooncel met mijn volle gewicht open en neem een hap lucht. Ik ben doordrenkt van het zweet maar kan een grijns niet onderdrukken. Het is gelukt. Drie achter de rug, nog maar zeven te gaan. Als het me lukt om tien dagen achter elkaar in de quiz te blijven win ik de vakantie. Als er iets is waardoor mam weer opvrolijkt en stopt met drinken, is het wel een compleet verzorgde zonzakantie van twee weken.

Toendag

Met een ruk word ik wakker van een storende muziekgeluid. Ik strek mijn arm, sla de Scooby-Doo-wekkerradio uit en wacht tot de stilte terugkeert...

De flikkerende rode cijfers tonen 05:01. Ik hoor Jay aan de andere kant van de kamer wat brommen en mompelen, maar hij wordt niet wakker. Het appartement is doodstil. Ik sluit mijn ogen niet langer dan een seconde, maar op een of andere manier toont de wekkerradio nu 05:07. Ik zwaai mijn benen over de rand van het bed en sta op – slapend maar toch bewegend.

Ik knip het licht in de keuken aan en de kakkerlakken vliegen naar hun schuilplek. *Roaches voor de Roaches!* zegt mam vaak – ze denkt dat dat grappig is omdat onze naam Roach is en een kakkerlak een *cockroach*.

Het mag dan een grapje zijn, dat maakt het nog niet grappig.

Ik pak een kopje van de berg afwas in de gootsteen en speel het om terwijl ik wacht tot het water kookt.

Naast haar werk in de snackbar op de Parkview Parade maakt mam in de ochtenden ook kantoren schoon op het industrieterrein. Ze moet daar beginnen om halfzeven, maar wanneer ze de avond ervoor heeft gedronken – en dat is vrijwel elke avond – is ze haar bed niet uit te branden. Mam heeft beide baantjes nodig om de huur te kunnen betalen. Daarom sta ik elke ochtend om vijf uur op om er zeker van te zijn dat ze uit bed komt.

Op sommige dagen komt ze helemaal niet uit bed en moet ik haar dienst overnemen. Het maakt niet uit of zij gaat of ik, zolang er maar ingeklokt wordt om te bewijzen dat ze er is geweest. Als het kantoor wordt schoongemaakt, krijgt mam uitbetaald. Zolang mam uitbetaald krijgt, hebben we een onderdak en eten. *We wonen hier met z'n allen, dus waarom zouden we er niet allemaal voor werken?* vindt mam, en ergens heeft ze wel gelijk. Daar komt bij dat het een slecht idee is om mam geen gelijk te geven.

Ik doe twee lepeltjes oploskoffie in een mok en giet het water erbij: mam houdt van sterke koffie. De melk is op, dus ik doe er wat extra suiker in en neem de mok mee naar de gang.

De deur van mams slaapkamer zit dicht. Ik klop aan en duw de klink naar beneden.

De stank van alcohol is een klap in mijn gezicht. Alsof iemand in mijn gezicht boert.

'Mam?'

Ze slaapt met haar mond open en heeft bijna al haar kleren nog aan.

Ik loop zigzaggend door de puinzooi op de vloer naar haar bed en zet de mok naast haar neer.

'Mam?'

'Mam!'

Dit is verspilde moeite. Ik weet dat ze geen antwoord gaat geven – er stonden twee lege wijnflessen op de keukentafel.

Ik krijg de neiging de mok over haar hoofd leeg te gieten, maar ik weet zeker dat ze zelfs daar niet wakker van zou worden. In plaats daarvan zet ik de radio aan, draai het volume omhoog en loop de kamer uit.

Ik kruip weer in bed en luister door de muur naar het geluid. Plotseling stopt het en hoor ik haar wat schreeuwen. Ik kan niet verstaan wat ze zegt, maar het lijkt me wel duidelijk.

Ik lig te wachten in het donker en luister naar hoe mam dingen van zich af gooit. Uiteindelijk hoor ik de voordeur slaan en kan ik weer opgelucht ademen. Ze komt niet meer terug voordat Jay en ik op school zitten.

Het heeft geen zin meer om weer te gaan slapen, ook al voel ik me hondsberoerd doordat ik zo moe ben. Dus loop ik naar de keuken, was een andere mok af en maak een koffie met extra suiker voor mezelf klaar. Dan sluip ik naar het dak om naar de zonsopgang te kijken.

Mam heeft overgegeven in het bad. Ik moet de donkerbruine smurrie wegspoelen voordat ik een douche kan nemen. Mijn maag draait zich om door de stank en in mijn keel komt de bitterzoete smaak van koffie opzetten. De douchegel is op, dus ik was mezelf met shampoo. Ik blijf onder de douche staan tot het water koud wordt.

Als ik de kraan dichtdraai, hoor ik dat de tv aanstaat, wat betekent dat Jay wakker is. Ik sla een handdoek om mijn middel en ga op het geluid in de huiskamer af. Het is een aflevering van *Scooby-Doo*. Shaggy en Scooby worden door kannibalen op een eiland achternagezeten en Jay lacht er zo hard om dat hij bijna van de bank af valt. Ik roep hem en zeg dat hij zich moet gaan aankleden.

We moeten echt naar de wasserette. Ik ruik even aan de drie schoolshirts die over de vloer verspreid liggen en kies het shirt dat het minst stinkt. Ik spuit wat extra deodorant onder mijn oksels.

We hebben geen eten in huis, dus ik pak twee pond van het hoopje muntgeld dat op mams kaptafel ligt. Op weg naar school kunnen we wel even langs de winkel.

Nieuwsgierige Nelly staat ons op te wachten als we door het voorportaal lopen, al doet ze alsof we elkaar toevallig tegen-

komen. Ze heeft nog steeds haar badjas aan en haar belachelijk zwartgeverfde haar zit weggestopt onder een haarnetje. Eigenlijk heet ze mevrouw Ellison en ze woont in appartement 1, bij de hoofdingang. Elke keer als je naar binnen of buiten gaat staat ze daar, en ze weet alles over iedereen.

‘Goedemorgen, jongens!’ Nelly glimlacht als een hond – met gele tanden en zichtbaar tandvlees.

Ik knik en Jay staart haar alleen maar aan. Maar Nelly is dol op Jay – zoals iedereen. Hij is zo’n blond, engelachtig kind door wie mensen helemaal vertederd raken en kirrende geluidjes gaan maken. Veel mensen denken dat hij een meisje is, omdat hij zo mooi is. Jay wordt dan boos, maar ik moet er altijd om lachen.

Nelly zakt door haar knieën en brengt haar gezicht vlak bij dat van Jay.

‘Heb jij even geluk met zo’n grote broer die je naar school brengt!’

Jay haalt zijn schouders op. ‘Hij is niet mijn echte broer, hij is mijn halfbroer, want hij heeft een andere vader dan ik.’

Ik krimp ineen. Nelly zal smullen van dat sappige stukje informatie. Mam zal door het lint gaan als ze hoort dat Jay dat tegen Nelly heeft gezegd – niet dat Nelly dit niet zelf had kunnen bedenken. Jay en ik lijken totaal niet op elkaar. Hij is het kind tegen wie mensen op straat glimlachen, ik ben het kind voor wie mensen een blokje omlopen. Ik ben één meter tachtig, als het al niet langer is, en er is iets met mijn gezicht waardoor mensen zich niet bij mij op hun gemak voelen. Het is alsof mijn uiterlijke kenmerken niet bij elkaar passen; als kleren die verkeerd zijn gecombineerd. Stel je zo’n foto van een gezochte crimineel voor, denk er poepbruin, krullerig haar bij en je snapt ongeveer hoe ik eruitzie.

‘Mama slaapt zeker uit, niet?’ Nelly zet een suikerzoete stem op, maar ik weet waar ze op doelt.